

Thit Gaarskjær Jørgensen

Om "gode soldater" og militære maskuliniteter i Hæren

I denne artikel undersøger jeg, hvilke idealer der kendetegner "en god soldat" i den danske Hær, og hvorvidt og hvordan disse idealer er kønnede. Gennem dokumentanalyse og informantinterviews analyserer jeg uddannelse, vurdering og udvælgelse i Hærens Basisuddannelse og Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse. Jeg finder, at særligt fysisk og mental robusthed er forbundet til maskulinitetsideal, mens soldatens holdning og handlekraft er mere præget af tvetydighed, der inkluderer både maskuline og feminine idealer. Det fremgår også af analysen, at kvindelige soldater bruges som et negativt spejl for mandlige soldater og således kan medvirke til at demaskulinisere de mandlige soldater, hvis ikke de præsterer bedre end de kvindelige soldater. Jeg konkluderer, at Hæren socialiserer til ambivalente og nuancerede idealer for "den gode soldat", der peger på opbrud i kønsrelationerne.

Søgeord: maskulinitet, militær, køn, socialisering, militære maskuliniteter, værnepligt

Om "gode soldater" og militære maskuliniteter i Hæren

Med Ruslands invasion af Ukraine i begyndelsen af 2022 fulgte billeder af mænd i alle aldre, der tog afsked med deres partnere, søstre, mødre og børn ved busser, der skulle forlade landet. Disse billeder minder os om de forskellige forventninger, der er til kønnene i krig og konflikt. Mænd forventes at være soldater i nationens territoriale forsvar, mens kvinder forventes at tage sig af omsorg og reproduktion samt forsvare nationens biologiske beståen, ved at flygte med landets børn og svage (Yuval-Davis, 1997). Virkeligheden i Ukraine er naturligvis mere nuanceret: Over 50.000 kvindelige soldater er blevet for at kæmpe, men tendensen er klar.

Samme tendens finder man, hvis man kigger på det danske Forsvar. I Hæren, som er det største værn, er 92 % af de ansatte mænd (Forsvarets Personalestyrelse, 2022). Soldaterprofessionen er historisk og kulturelt en profession, der har været bestredet af mænd. I en tid, hvor idealer om ligestilling udfordrer de traditionelle danske maskulinitetsidealer (Bloksgaard et al., 2015), hvor samfundet i det hele taget bevæger sig i retningen af mere ligestillingsorienterede kønsnormer (Rostgaard & Ejrnæs, 2021), og hvor der planlægges universel værnepligt, er det både interessant og aktuelt at undersøge, hvilke idealer danske soldater forventes at leve op til, og hvordan de korresponderer med dem, der er fremherskende i det omkringliggende samfund.

I denne artikel undersøger jeg, hvilke idealer der kendetegner "en god soldat" i Danmark, og hvorvidt og hvordan de kan forstås som kønnede. Mit empiriske afsæt vil være at undersøge, hvordan Hæren uddanner, vurderer og udvælger soldater under grunduddannelserne.

Soldater og maskuliniteter

Sammenlignet med lande som USA, Storbritannien eller Israel, hvor militæret fylder mere i økonomien og samfundet, og hvor en stor del af den nationale identitet og patriotisme er forankret i militær storhed og -kapabilitet, er det danske Forsvar en væsentligt mindre samfundsinstitution, og en, der i mindre grad opfattes som historisk eller politisk central for nationens beståen eller værd (Fasting & Rones, 2017; Lidegaard, 2018). I Norden og Danmark har forskere imidlertid også beskæftiget sig med militæret som en institution med særligt kønnede idealer og praksisser. Danske forskere har således beskæftiget sig med spørgsmål om, hvordan familier oplever udsendelsen af deres unge mænd; hvordan fædre "gør" faderskab fra en lejrtusindvis af kilometer fra deres børn; hvorfor unge mænd beslutter sig for at gå i krig; hvordan børn af veteraner trives efter udsendelsen er slut; og hvilke forhindringer der er på vejen mod at blive soldat m.fl. (fx Brænder, 2016; Heiselberg, 2018; Pedersen, 2017; Sløk-Andersen, 2019; Sørensen, 2017).

Thit Gaarskjær
Jørgensen

Ph.d.-stipendiat,
Institut for Sociologi og
Socialt Arbejde
AAU

E-mail:
thitgj@socsci.aau.dk

Kathrine Bjerg Bennike konkluderede i sin ph.d.-afhandling om Flyvevåbnet, der som værn har den største andel af kvinder, at trods ihærdige retoriske og HR-tiltag i retningen af større ligestilling er der stadig en kultur og omgangstone, der er mere orienteret mod mandlige end kvindelige soldater (Bennike, 2021). I Hæren, der har den mindste andel af kvinder, har Beate Sløk-Andersen beskrevet, hvordan ikke-mandlige kroppe opfattes som afvigelser fra normen under værnepligtstiden, der forventes at være for svage til at gennemføre det, der kræves for at blive en god soldat (Sløk-Andersen, 2017). I en undersøgelse af, hvordan veteraner og deres familier navigerer i udsendelser og familieliv, har Maj Heiselberg beskrevet, hvordan danske udsendte soldater kæmper med at vægte og praktisere faderrollen, der er tæt forbundet til moderne dansk maskulinitet, trods et job, der kræver en adskillelse på flere tusind kilometer (Heiselberg, 2018). Veterancentret (Oldrup et al., 2021) har i en rapport undersøgt, hvordan hverdagslivet ser ud for veteranfamilier i Danmark, og Kyed et al. (2022) har analyseret de kønnede aspekter af at komme hjem til familien efter udsendelse.

I Danmark, såvel som i mange vestlige lande, er maskuliniteter i opbrud. MARS-undersøgelsen fra 2012, der undersøgte danske mænds tilslutning til en række maskulinitetsidealer viste, at der ikke længere findes bred opbakning til idealer, der understøtter en traditionel maskulinitet baseret på fysisk styrke, stoicisme, initiativ, aggression og heteronormativitet (Bloksgaard et al., 2015). Den maskulinitet, der forekommer hegemonisk i Danmark, synes i stedet at være mere præget af ambivalenser og inkorporerer idealer som nærværende faderskab og ligestilling i familien (Bloksgaard et al., 2015; Christensen, 2019; Rostgaard & Ejrnæs, 2021).

Militære maskuliniteter

Artiklens analytiske ramme tager afsæt i *militære maskuliniteter*, som er tæt forbundet til hegemonisk maskulinitet. R.W. Connells udvikling af begrebet *hegemonisk maskulinitet*, har været toneangivende som en teoretisering af ma-

skuliniteter som mangfoldige, hierarkiske og situerede – både kulturelt, historisk, og geografisk (Connell, 1995; Connell & Messerschmidt, 2005). Hegemonisk maskulinitet er en analytisk indramning af et sæt idealer og praksisser, som mænd i en given kontekst må forholde sig til og agere i relation til, og som er forbundet til både en patriarkalsk magtrelation mellem kønnene og situeret i en specifik kontekst. Connell og Messerschmidt præciserer, at hegemoniske maskuliniteter kan være konstrueret på en måde, som ikke ligner rigtige mænds levede liv, men i stedet udtrykker idealer, der løst beskriver, hvordan maskulinitet konstitueres i hverdagen, i en lokal kontekst – og ikke en regional eller global kontekst (Connell & Messerschmidt, 2005, pp. 838-839).

I denne artikel er den lokale kontekst Hæren, der som militær organisation, både geografisk, historisk og kulturelt nyder en særegen position i samfundet. Artiklen læner sig op ad en lang tradition inden for kønsforskning, hvor militæret er fremhævet som en institution i samfundet, der har en særlig status i forhold til fastholdelse og legitimering af idealer for hegemonisk maskulinitet (fx Barrett, 1996; Connell, 2005; Enloe, 1983; Morgan, 1994; Woodward, 2009). Den militære organisation er interessant at undersøge, fordi den kan opfattes som en type ekstrem case i form af en traditionelt maskulin højborg og kan bidrage med viden, der kan nuancere forståelsen af danske maskuliniteter.

Militære maskuliniteter relaterer sig typisk til mere traditionelle maskulinitetsideal, baseret på fysisk formåen, følelsesmæssig kontrol, heteronormativitet og aggression eller handlekraft (Archer, 2013; Barrett, 1996; Titunik, 2008).

Jeg undersøger idealer, da det er ifølge Messerschmidt og Connell er idealer, der beskriver den hegemoniske maskulinitet i en given kontekst, og at disse idealer er strukturerende for praktisering af maskulinitet og for forholdet mellem maskuliniteter og femininiteter (Connell & Messerschmidt, 2005). Connell (1995, p. 77) anfører desuden, at hegemoni kun er sandsynlig i de tilfælde, hvor der er en vis grad af sammenfald mellem kulturelt ideal og institutionel magt. Ved at analysere, hvordan Hæren uddanner, vurderer og udvælger gode soldater, er det muligt at beskrive de idealer, Hæren ligger til grund for soldaterprofessionen, og som fastholdes og forstærkes gennem institutionens magt og hierarkier, og undersøge, hvorvidt og hvordan disse idealer er kønnede.

Analysen tager udgangspunkt i uddannelsesenheder på baggrund af en antagelse om, at den første tid i en ny organisation er afgørende for, hvordan nyansatte deltager i arbejdet og socialiseres til de for organisationen specifikke holdninger, adfærd og viden. Dertil kommer, at den formelle proces i Hærens uddannelse, vurdering og udvælgelse betyder, at Hærens opfattelse af den nytilkomnes evne til at påtage sig, og leve op til, "rollen" som soldat får større vægt (Van Maanen & Schein, 1977).

Kontekst: Om Hæren og dens grunduddannelser

Hæren uddanner hvert år over 4.000 værnepligtige, hvoraf størstedelen af tjener værnepligten og derefter hjemsendes (Danish Ministry of Defence, 2021b). Under værnepligten, dvs. Hærens Basisuddannelse (HBU), vurderes de værnepligtige løbende på en række kriterier og bliver tildelt en samlet karakter ved værnepligtens afslutning. Nogle af de værnepligtige rekrutteres under værnepligten til fortsat uddannelse i Forsvaret. Opnår den værnepligtige imidlertid ikke en tilstrækkeligt god karakter, er det ikke muligt at søge uddannelse i Forsvaret; ej heller at gentage værnepligten for at ændre karakteren (Forsvaret, 2021). Vurderingen af de værnepligtige er derfor central for muligheden for fortsat karriere i Forsvaret.

De fleste af dem, der fortsætter uddannelse og karriere i Forsvaret, starter med et 8 måneders uddannelsesforløb i Hærens Reaktionsstyrkeuddannelse (HRU). HRU'en gør soldaterne i stand til at indtræde som professionelle i en af Hærens Stående Reaktionsstyrkeenheder og har fokus på faglighed, både de generelle militære fagligheder og de tjenestegrensspecifikke fagligheder i Hæren (Forsvaret, 2021). I det omfang at man kan tale om en socialisering til idealer for militære maskuliniteter, der er forbundet med soldaterprofessionen i Hæren, så er det oplagt at tage udgangspunkt i uddannelse, vurdering og udvælgelse af de soldater, der får mulighed for at fortsætte deres soldateruddannelse i Forsvaret. Det er her den primære socialisering, ind i den danske militære organisation og det militære fællesskab, finder sted (Arkin & Dobrofsky, 1978; Sasson-Levy, 2003a; Welland, 2013).

Der er en række regimente i Hæren, spredt ud over hele Danmark, hvert med særligt speciale inden for soldatervirke på landjorden – fx logistik, kommunikation, kampvogne (Danish Ministry of Defence, 2021a). I denne undersøgelse har jeg inddraget to regimente, der ligger i hver sin ende af spektret af Hærens opgaver: at kæmpe og slås, og at støtte og hjælpe for at opnå større bredde i min empiriske baggrund for undersøgelsen, der kan tydeliggøre generelle forhold, fællestræk, som gør sig gældende på tværs af regimente og tjenestegrene eller specialer og dermed give indsigt i, hvilke idealer der vægtes og fremhæves i Hæren mere generelt. Det første regiment er infanteriet fra Det Jyske Dragonregiment (JDR) i Holstebro. I infanteriet er soldaterne primært uddannet til at varetage kampopgaver, både til fods og i køretøjer. Det andet regiment er Trænregimentet (TRR) i Aalborg, som beskæftiger sig med kampstøtte-funktioner, dvs. typisk funktioner, der er forbundet med – uden nødvendigvis at være direkte involveret i – kamphandlinger som fx at soldaterne får mad, ammunition, førstehjælp. Forskellen mellem TRR og JDR kan også bidrage med at nuancere, hvordan idealer om soldaterprofessionen kommer til udtryk i Hæren. I Hæren er alle operative soldater våbenbærende og uddannet til at varetage kampsituationer, hvis det er nødvendigt.

Metoder og data

Undersøgelsen har et eksplorativt afsæt. Jeg har indhentet dokumenter, der beskriver uddannelse, udvælgelse og vurdering af soldater i HBU og HRU, samt interviewet eksperter om anvendelsen af disse. For at undersøge idealet om "den gode soldat" i Hærens uddannelser, og hvorvidt og hvordan dette ideal er kønnet, tager jeg afsæt i en forståelse af "den gode soldat" som et normativt ideal, som Hæren forventer soldaterne at praktisere professionen i rammen af. Derfor er mit analytiske felt Hærens basis- og grunduddannelser og Hærens egen beskrivelse og socialisering af "den gode soldat" som ideal for professionen. De analyserede dokumenter er udpeget af de interviewede, som de dokumenter, der ligger til grund for tilrettelæggelsen af uddannelse, vurdering og udvælgelse af soldater i deres enhed og i Hæren mere generelt. Alle dokumenter er indhentet fra Forsvarets intranet FIIN og er uklassificerede, dvs. er tilladt at læse, også for andre end Forsvarets sikkerhedsgodkendte ansatte. At det er uklassificerede dokumenter, betyder ikke, at de er mindre vigtige eller fyldestgørende, da det er usandsynligt, at der findes klassificerede dokumenter, der beskriver en fordækt eller hemmelig agenda for socialisering af soldaterprofessionen. I tabel 1 fremgår alle analyserede dokumenter.

Tabel 1: Oversigt over analyserede dokumenter

Dokument	Anvendelse
Bedømmelseskema, HBU	Udgangspunkt for bedømmelsen af værnepligtige i Hæren i alle regimenter
Vejledning til bedømmelseskema, HBU	Beskriver, hvordan bedømmelseskemaet skal anvendes, og hvordan de værnepligtige skal vurderes på baggrund heraf.
Uddannelsesbestemmelser, HBU	Beskriver, hvilke elementer der skal indgå i uddannelsen af værnepligtige, tilrettelæggelse heraf, regler herfor, og hvad der skal vægtes i uddannelsen.
Uddannelsesbestemmelser, HRU	Beskriver, hvilke elementer der skal indgå i uddannelsen af konstabelelever, tilrettelæggelse heraf, regler herfor, og hvad der skal vægtes i uddannelsen.
Kampenheders HRU	Specifik beskrivelse af indholdet af konstabeluddannelsen ved kampenheder.
FOKUS-folder, Forsvaret	Kompetencebeskrivelse, -vurdering og -udvikling på tværs af hele Forsvaret. Ligger til grund for personelvurderinger og -udtalelser.
Vejledning til FOKUS, Forsvaret	Beskriver nærmere, hvordan kompetencerne i FOKUS kan vurderes, udvikles og understøttes.

Dokumentanalysen er foretaget med afsæt i en tematisk analyse med inspiration fra curriculum design-analyse (Jansen & Reddy, 1994; Pinar, 2014; Pos-

ner, 2004), med fokus på at udlede, hvordan idealer for den gode soldat beskrives i tilrettelæggelsen af uddannelserne og i vurderingen af soldaterne. Analysen er dermed inspireret af Posners curriculum design-analyse, der fokuserer på påstande, antagelser og tavsheder: Hvilke påstande er der i curriculum – hvad vil der ske med soldaterne der udsættes for curriculum? Hvilke antagelser ligger bag curriculum – hvad tager det for givet? Hvad er der tavshed omkring – hvad berører curriculum ikke? (Posner, 2004). Disse spørgsmål har været styrende i analysen af både dokumenter og interviews. Sideløbende har jeg foretaget en mere eksplorativ, åben kodning med henblik på at indfange øvrige væsentlige temaer.

Dokumenterne er skrevet som direktiver og bestemmelser og er i sin natur ikke detaljerede, hvad angår den praktiske virkelighed for soldaterne. For at få indsigt i, hvordan man praktiserer og implementerer disse bestemmelser, og i hvilke idealer der er fremherskende i uddannelse, udvælgelse og vurdering af soldater under uddannelse, har jeg gennemført informantinterviews med nogle af dem, der er ansvarlige herfor: befalingsmænd og officerer fra uddannelseskompagnier i Aalborg og Holstebro. Af tabel 2 fremgår de interviewede informanter med regiment og funktion. Jeg opfatter de interviewede som informanter, idet de udtaler sig om et emne, de har en særlig indsigt i grundet deres funktion, samtidig med at de er repræsentanter for organisationen fremfor privatpersoner i disse interviews. Informantinterviews er særligt gavnlige i situationer, hvor de interviewede har en særlig indsigt i en social kontekst. At de anses som informanter her, betyder, at deres udsagn optræder som en repræsentation af de normer og idealer, der gør sig gældende i den professionelle kontekst, de har indsigt i (Gilchrist, 1992).

Tabel 2: Oversigt over interviewede informanter.

Informant	Rang (en befalingsmand er mellemlider og instruktør, mens en officer er leder og instruktør)	Funktion: uddanner, vurderer, udvælger...
Henriksen (mand)	Befalingsmand (BM), HBU	Værnepligtige ved TRR i Aalborg
Jensen (mand)	Officer, HBU	Værnepligtige ved TRR i Aalborg
Poulsen (mand)	BM, uddannelseskompagni	Konstabelelever til Stående Reaktionsstyrke ved TRR i Aalborg
Karlsen (kvinde)	BM, HBU	Værnepligtige ved JDR i Holstebro
Carstensen (mand)	BM, uddannelseskompagni	Konstabelelever til Stående Reaktionsstyrke ved JDR i Holstebro

Henriksen og Jensen deltog sammen i interviewet, det samme gjorde Karlsen og Carstensen. Alle interviewede optræder med pseudonymer for at sikre deres anonymitet¹.

Både HBU og HRU er overvejende praktiske uddannelser. Soldaterne uddannes både gennem lektioner, sidemandsoplæring, samt under større og mindre øvelser, hvor man arbejder i sin funktion. Instruktørerne har derfor ofte en sammensat rolle i forhold til soldaterne, da de afhængigt af situationen skal være instruktør, leder eller kollega. I informanterinterviews har jeg spurgt til, hvordan man vurderer, uddanner og udvælger soldater i Hæren, og hvilke kriterier, idealer og praksisser der vægtes i processen, samt hvordan eksperterne forstår anvendelsen af de, for dem, relevante dokumenter.² Jeg har sammenholdt resultaterne fra både dokumentanalyse og informantinterviews for at finde gennemgående temaer,³ Disse grupperer sig i tre overordnede idealer, som vil strukturere analysen: robusthed, handlekraft og holdning. Dokumenter og interviewtranskriptioner er således kodet sideløbende, og samtlige koder er fundet i både dokumenter og interviews.

Jeg har ikke interviewet soldater under uddannelse, da mit fokus for analysen er på Hærens idealer for den gode soldat og ikke på soldaternes oplevelse af dette. Der er uden tvivl vigtig viden at hente ved at spørge ind til, og eventuelt observere, værnepligtige og konstabelevers hverdag og oplevelser i Hæren, men det ligger udenfor denne artikels scope.

Hvad angår min forskerposition, har jeg selv en baggrund i Hæren, hvor jeg er uddannet sprogofficer, og har været udsendt to gange. Jeg er stadig tilknyttet Hæren som kaptajn i Reserven og forretter derfor årligt nogle dages tjeneste ved Hæren, primært i regi af Forsvarsakademiet. Min nærhed til feltet har givet mig viden og muligheder i forhold til rekruttering af respondenter, indhentning af dokumenter og baggrundsviden om Forsvarets og Hærens organisation samt kultur, der samlet har været en stor styrke i den empiriske proces. Under interviews har jeg optrådt som civil (ikke i uniform), og har understreget overfor interviewede, at jeg er ansat på Aalborg Universitet, og har baggrundsviden fra min tid i Forsvaret. Jeg har arbejdet reflektivt (Schwartz-Shea & Yanow, 2012) og stillet mig kritisk over for min evne til at forstå jargon og underforståede budskaber i interviews og til at "smide uniformen" og fjerne mig fra feltet i den analytiske proces. Jeg er selv formet af netop den proces, som jeg stiller mig undrende og kritisk overfor, og det er en balancegang, der kræver konstant fokus og sparring med kolleger. Jeg har gennemgået mine fund med kolleger i og udenfor min forskningsgruppe, der ikke har kendskab til Forsvaret, for at styrke resultaternes gyldighed.

Idealet om "den gode soldat" i Hæren

Idealet om den gode soldat rummer både entydighed og modsætninger, idet især den fysiske formåen og præstation gennemgående vægtes højt, sammen med mental robusthed. Det beskrives imidlertid også, hvordan den gode soldat både ærbødigt adlyder og tager eget initiativ og handler.

Det fysiske domæne har en historisk stærk kobling til idealer om maskulinitet, og det samme gør sig gældende for følelsesmæssig begrænsning og kontrol (Higate, 2003; Sasson-Levy, 2003a). Der er kun få eksempler i empirien, hvor der tales eksplicit om køn, og der er det typisk i en sammenligning af mandlige og kvindelige soldater. Der er derfor tale om en analytisk tolkning af idealer som kønnede med særlig vægt på de militære maskuliniteter, der er forbundet med at være soldat.

I interviews såvel som dokumenter vægtes soldaternes faglighed højt. Hvad enten det er såkaldte grønne færdigheder, der omfatter det rent soldatermæssige håndværk: skydning, bevægelse i terræn, forhold overfor beskydning, at klare sig i naturen; eller om det er en mere specialiseret faglighed, som fx hos TRR, hvor der er mange tekniske færdigheder forbundet med soldaternes forskellige funktioner. Der er imidlertid også en klar forventning til, hvordan soldaterne lever op til de mere generelle idealer, der er forbundet med at være en god soldat i Hæren.

Robusthed

På en arbejdsplads som Hæren, hvor langt størstedelen af medarbejderne er mænd, forbindes det at være soldat ofte med maskuliniteter. Maskulinitetsideal har traditionelt været stærkt forbundet med fysisk formåen (Anderson, 2002; Higate, 2003; Kyed, 2014). Det forventes af soldater, at de er fysisk i stand til at varetage de opgaver, der hører med til deres funktion. For nogle betyder det, at de skal kunne bære tungt udstyr i ujævnt terræn, for andre, at de skal kunne udbedre fejl og mangler ved køretøjer eller bære en såret kollega i sikkerhed. For alle soldater i Hæren gælder det, at de skal kunne bestå en træningstilstandsprøve, der består af en løbetest efterfulgt af en styrketest. Der er derfor fokus på fysisk formåen i alle Forsvarets enheder og uddannelser, og man forventer en robusthed af personellet, der beror sig på fysisk kapacitet, såvel som mentalt overskud til at håndtere det fysiske pres. I en vejledning til punktet "Fysisk robusthed" i bedømmelseskemaet for værnepligtige står der således, at:

De fleste kan tåle strabadser og anstrengelser i et vist omfang, men nogle underkender deres egen styrke, giver hurtigt op og får ondt af sig selv, og nogle giver for tidligt op og søger fx læge for småskavanker for at undgå deltagelse i mere krævende aktiviteter. Ved robusthed over for fysisk krævende

opgaver forstås en rimelig grad af udholdenhed og hårdførhed. Her tænkes også på vedholdenhed og tålmodighed og evnen til at vedligeholde en måske ikke særligt fysisk krævende indsats over længere tid (Vejledning i brug af bedømmelsesskema VPL 2020, 2)

Der beskrives i citatet både en fysisk formåen, men i lige så høj grad betones den mentale robusthed forbundet med strabadserende aktiviteter: Det kræver ikke blot en stærk krop, men også en evne til at sætte *mind over matter* og kunne udstå den mentale udfordring, der også er forbundet med fysisk belastende aktiviteter. "Gode soldater" lader ikke sine følelser, eller fysiske symptomer styre sig, men kan i stedet styre dem – et aspekt af militære maskuliniteter, der er beskrevet siden begrebets undfangelse (Arkin & Dobrofsky, 1978; Enloe, 1983; Morgan, 1994). Citatet fra bedømmelsesskemaet beskriver en grundlæggende forståelse af, at det ligger inden for de fleste menneskers potentiale at møde Forsvarets ideal om fysisk robusthed, men at nogle ikke vil være i stand til at udøve den mentale og følelsesmæssige kontrol og vilje, det vil kræve at leve op til det.

Når det forventes, at soldater "Kan værdsætte en god personlig træningstilstand og påtage sig at opbygge og vedligeholde den fysiske modstandskraft, der er nødvendig for et effektivt virke i krigerrollen", som det beskrives i uddannelsesbestemmelserne for HRU (BBU HRU, s. 3), er det et tydeligt signal til den enkelte soldat om, at det ikke alene forventes, at denne kan leve op til de fysiske krav forbundet med sin tjeneste, men også indoptager dette ideal. Forventningen om fysisk og mental robusthed gennemsyrrer alle Hærens enheder og aktiviteter, og det fremgår af både interviews og dokumenter, at det opfattes som et tegn på professionalisme, når soldaten fremstår fysisk veltrænet og i følelsesmæssig kontrol.

Der er dog forskelle på, hvordan tjenestegrenene opfatter vigtigheden af fysisk formåen. Hos kamptropper opfattes en stærk fysik som afgørende egenskab, mens det hos forsyningstropper træder mere i baggrunden til fordel for teknisk, mekanisk eller håndværksmæssig kunnen. Carstensen, BM i et uddannelseskompagni (HRU) hos JDR i Holstebro, fortæller: "Vi lægger vægt på psykisk og fysisk robusthed. I infanteriet lægger vi nok også mere vægt på den fysiske robusthed, da den fylder meget i vores arbejde". Infanteriet er kamptropper og uddannes derfor i kampfærdigheder stærkt forbundet til soldaternes fysiske kunnen og udholdenhed. Idealet om at være fysisk robust og kompetent er særligt gyldigt i infanteriet, hvor det opfattes som helt afgørende for soldatens evne til at udføre sin gerning.

De tekniske kompetencer opfattes, ligesom fysisk formåen, som et traditionelt maskulint domæne, hvor mænd stræber efter at vise evner med værktøj og hænder (Ely & Meyerson, 2010; Kyed, 2014). Poulsen, BM ved et HRU-kompagni hos TRR i Aalborg, fremhæver kompleksiteten i regimentets arbejde, og hvordan der lægges større vægt på de tekniske og kognitive evner, der er nødvendige i forbindelse med den større grad af specialisering: "Der

skal måske mindre til at være geværskytte 1 i en PNINF-gruppe [pansret infanterigruppe hos kamptropper] (...) der er noget mere komplekst i at være i Aalborg. Selvfølgelig skal de også kunne de grønne færdigheder, men en transportmand skal jo kunne rigtig rigtig meget mere". Det er ved at lægge vægt på de teknisk-faglige egenskaber konstablerne skal besidde efter endt uddannelse, at han tillader den fysiske formåen at træde mere i baggrunden. De "grønne færdigheder" er de kompetencer, der har med grundlæggende soldatervirke at gøre – og opfattes som tæt knyttet til fysisk robusthed. BM Poulsen forklarer her, hvordan det forventes af alle soldater at kunne begå sig soldaterfagligt, men at man i Aalborg lægger vægt på den mere specialiserede teknisk-faglige kunnen, og ikke blot fysisk formåen. Både hos infanteriet og hos transportenheden forankres fagligheden hos soldaterne i idealer, der kobles til maskuliniteter: fysisk og teknisk formåen.

Robusthed mellem køn

Både i Aalborg og Holstebro er der kvinder i uddannelseskompagnierne, og instruktørerne begge steder oplever, at samspillet mellem mandlige og kvindelige konstabelelever er præget af at indgå i en organisation, hvor soldaterne konkurrerer indbyrdes om at blive opfattet som gode soldater, og der er derfor en opmærksomhed på et internt hierarki i enhederne. Dette hierarki afspejler Connells beskrivelse af kønnede dynamikker som altid relationelle, og ikke statiske eller essentialistiske (Connell & Messerschmidt, 2005). Det kommer fx til udtryk i aktiviteter, hvor den fysiske og mentale robusthed afprøves, og bliver særligt tydelig, når de kvindelige konstabelelever synes at præstere bedre eller vise mere overskud end de mandlige konstabelelever og derved leve bedre op til idealet om robusthed: "Hvis kvinderne begynder at sætte mændene på plads, fordi de sidder og *bitcher*, så er det så hårdt en til *højre ret*,⁴ at der sidder vi jo og klapper i vores hænder". I citatet beskriver BM Carstensen, HRU Holstebro, hvordan instruktørerne glædes, når de mandlige konstabelelever bliver irettesat og udskammet, når de kvindelige konstabelelever giver udtryk for, at de mandlige konstabelelever brokker sig for meget. Når befalingsmanden bruger det kønnede udtryk "*bitcher*", er det et signal om, at det opfattes som, at de mandlige konstabelelever, der brokker sig, deltager i en typisk feminin praksis (Talbot, 2019). At soldaterne "*bitcher*", kan også opfattes som, at de ikke udviser den nødvendige kontrol over sine følelser og dermed ikke lever op til idealet om den gode soldat. De kvindelige konstablers formåen italesættes som en potentiel demaskulinisering af de mandlige konstabler, der skal anstrenge sig mere, hvis de skal blive opfattet som gode soldater og maskuline mænd, i det omfang at deres kvindelige kolleger præsterer mere i overensstemmelse med idealet for den gode soldat.

Militære maskuliniteter udøves af både mandlige og kvindelige konsta-belelever, men hvor de kvindelige soldater *kan vælge* at agere i overensstem-melse med militære maskuliniteter, *forventes* det af mændene, hvilket også er påpeget af fx Belkin (2012). De mandlige soldaters maskuliniteter er hele tiden er på spil, mens kvindelige soldater kan agere i overensstemmelse med mili-tære og maskuline idealer, uden at det bringer deres femininitet i spil – denne asymmetri er det, Vandello og Bosson (2013) kalder *precarious masculinity*.

BM Poulsen oplever også, at der er forskel på forventningerne hos TRR, hvor der er væsentligt flere kvinder i tjeneste end i infanteriet: "Det giver i hvert fald helt sikkert noget, når drengene ser de der piger, der ikke giver op, og bare holder på. Så får de sådan en *hmm, fuck, jeg skal i hvert fald ikke være den første, der giver op*" (HRU Aalborg). Det understreges her, at de mandlige soldater *forventes* at leve op til de idealer, der er forbundet med militære ma-skuliniteter, mens de kvindelige soldater *kan* leve op til dem. Det tydeliggør, at der i den danske hær er en hegemonisk (militær) maskulinitet, der står over femininiteter, ligesom det er beskrevet i forskning fra USA, Israel og UK etc. (fx Hinojosa, 2010; Sasson-Levy, 2003a).

Handlekraft

Et andet kønnet tema, der står tydeligt frem i uddannelse, vurdering og ud-vælgelse af Hærens soldater, er forventningen om, at en soldat skal være handlekraftig – at have og benytte sig af agens. Cuddy et al. (2015) beskriver, hvordan vestlige samfund, hvor individualisme værdsættes og fremhæves som en central værdi, i højere grad forbinder individualistiske eller hand-lekraftige træk, med mænd og maskuliniteter, mens kvinder mere associe-res med træk der understøtter fællesskabet (også fx Boldry, Wood, & Kashy, 2001; Enloe, 1983). Marcia Kovitz (2003) pointerer, at den militære organisati-ons grundlæggende rationale er operativ kapacitet. I Hærens uddannelser, og i den militære organisation, er handlekraft en central værdi, der rationaliseres i organisationen som afgørende for netop operativ kapacitet.

En god soldat beskrives i uddannelsesbestemmelserne for HRU som "ak-tiv, opsøgende og forudseende inden for egen funktion" (BBU HRU, s. 2) og som en, der "igangsætter uopfordret opgaveløsning, som bidrager til det fæl-les mål" (FOKUS kompetencefolder, s. 3). Individets svaghed kan være kol-lektivets undergang, og derfor er bevægelsen fra individ til gruppe grund-læggende i soldatens selvforståelse og praksis, og italesættes ofte som en ibo-ende drift; som en kraft, der driver soldaten til at handle, til at se fremad og til at varetage fællesskabets bedste (Siebold, 2007). Karlsen, BM hos et værne-pligtskompagni hos JDR i Holstebro, forklarer, hvordan hun identificerer de gode soldater blandt de værnepligtige:

”Der er rigtig meget ydre styring i Forsvaret, men dem, der er de bedste soldater, det er dem, der er indre styret. Dem, der har selvdisciplin til at selvstændigt vedligeholde sine stumper, holde styr på sine stumper, og rent faktisk træne selvstændigt.... Det er ham, der støtter gruppeføreren, når alle de andre lægger sig på skjoldet i solen (...) Dem, der bliver gode soldater (...) er dem, der selvstændigt kan gøre det: vise at de har kompetencerne, og tager ansvar for enheden, og ikke kun sig selv” (HBU Holstebro).

Citatet understreger, at den gode soldat har en ”indre styring”, der driver til selvstændigt at udvikle og vedligeholde de færdigheder, der er nødvendige for soldatervirket, så denne kan medvirke til at sikre kollektivets bedste og dermed enhedens operative kapacitet, hvilket også pointeres af Kovitz (2003). Centralt i forståelsen af soldaten er dennes iboende *drive* – eller handlekraft. Den gode soldat er ikke en, der blot hviler sig i solen, når muligheden byder sig, men en der handler, og handler selvstændigt, i kollektivets ærinde. Den samme forståelse går igen hos BM Poulsen ved HRU i Aalborg, der svarer således på spørgsmålet om, hvordan man kan se, hvem der bliver en god soldat:

”Hvis du går lidt i skyggerne og ser efter hvem der gør det, når der ikke er en voksen, der står og kigger på dem. Det er jo dem, vi gerne vil have. Målet er, at vi har en konstabel, der har handlekraft.”

I citatet fremhæves det også, at det er noget inden i soldaten, en handlekraft, der gør, at denne løser opgaven uden at have brug for at spørge om råd og uden at skulle sættes i gang eller observeres. Det opfattes som en iboende kraft, der ofte forbindes med maskuliniteter, og hyldes eller ophøjes, i militær kontekst (Duncanson, 2013), men det fremgår ikke af hverken dokumenter eller citater, at handlekraft opfattes som udelukkende forbundet til maskuliniteter eller mandlige soldater.

Holdning

Holdning er et udtryk, der bruges i Hæren til at beskrive, hvordan idealet om den gode soldat praktiseres og beskriver ret beset en indstilling til tjenesten, der omfatter både helt konkret adfærd og mere diffuse forventninger, som fx at soldaten ”accepterer de normer og regler, der gælder for omgang og samvær under tjenesten, og forsøger at leve op til disse” (Vejledning i brug af bedømmelseskema VPL, s. 3). Det kan sidestilles med det, der i Van Maanen & Scheins ”*Toward a Theory of Organizational Socialization*” beskrives som ”attitude”: ”Den nytilkomnes tilslutning og indordning til de for hvervet kritiske værdier” (egen oversættelse) (Van Maanen & Schein, 1977, p. 46). Hos værnepligtskompagniet i Aalborg beskriver officeren Jensen således, hvordan de værnepligtige skal lære den militære holdning:

”Og det er lange dage, og det er hårde dage. Og de skal *rettes ind* i forhold til, at mor er der ikke til at gøre rent, mor er der ikke til at vaske tøj. Jeg skal

selv stryge min skjorte. Altså alle de der ting, som de har været vant til fra før... Vi forventer, at de er voksne mennesker, der selv tager ansvar" (HBU Aalborg).

En grundindstilling, soldater må have, eller den *holdning*, soldaten må udvise, er, at de er en del af noget større: at riget, regimentet, kompagniet, delingen og gruppen kommer forud for den individuelle soldat. I "Lærebog for Hærens Menige" fra 1948 står der således også: "Uden Lydighed og Mandstugt⁵ er det umuligt at samle alle Kræfter mod et fælles Maal" (Hæren, 1948). Underordning af individet i forhold til fællesskabet er et grundvilkår i enhver militær organisation (Belkin, 2012; Duncanson, 2009; Morgan, 1994). Det kræver underkastelse at være soldat, og underkastelsen rationaliseres i relation til operativ kapacitet og succes, der afhænger af, at enhederne uanset vilkårene opererer som beordret. Soldaterhåndværket er i sin natur et potentielt farligt og traumatiserende arbejde, hvorfor det er nødvendigt at træne soldaterne i at underkaste sig førerens vilje og ordrer, uanset hvor farligt eller frygtsomt det måtte opleves (Kovitz, 2003; Sion, 2007).

Underordningen af den enkelte soldat i forhold til fællesskabet rationaliseres derfor også i relation til frygt. I værnepligtsforløbet i Holstebro trænes soldaterne i at udvise den rette holdning, ved at tøjle deres frygt og parere ordre, gennem øvelsen "død mur": De værnepligtige skal lade sig falde fra svømmehallens 3-metervippe, stiv som en mur. Udføres øvelsen korrekt, lander man med hovedet nedad, vinkelret på vandoverfladen og glider derfor nemt og uskadt gennem vandspejlet. Men bøjer man sammen eller forsøger at afbøde faldet, vil man ofte lande mere horisontalt og dermed risikere at slå sig på vandet. BM Karlsen fra værnepligtskompagniet i Holstebro fortæller om betydningen af øvelsen:

"Det er en virkelig god måde at se *hvad er det her for et menneske?* Er det en person, som kan få sig selv til at gøre noget som føles farligt, og skræmmende, og som kræver fysisk mod, bare fordi vi siger at de skal? Kan vi få dem til at lave en *død mur* kan vi også få dem til at tage en maskingeværrede."⁶ (HBU Holstebro).

Citatet viser, at BM Karlsen bruger øvelsen til at få indsigt i, hvilket menneske hun har med at gøre – om personen har, hvad der skal til for at kunne blive soldat. I denne kontekst er det, der skal til, evnen til at tøjle sin frygt og kontrollere sine følelser – noget, der er en klassisk militær og maskulin dyd, men også viljen til at underkaste sig førerens vilje, i Hærens navn, og således opgive egen selvbestemmelse og agens i ævred for at blive accepteret som en god soldat (Barrett, 1996; Belkin, 2012; Morgan, 1994). I *holdning* ligger der således både et traditionelt maskulint ideal om stoicisme og følelsesmæssig selvkontrol, men også et ideal traditionelt forbundet med femininiteter om at underordne sig fællesskabet (Coles, 2009; Levant, 1993). Idealet om underordning kan imidlertid også forstås som forbundet til den maskuline tradition for at ofre sig for fællesskabet eller samfundet, og militærtjeneste som en mandlig

borgerpligt, jf. Janowitz (1957), men artikuleres ikke utvetydigt kønnet i de undersøgte enheder i Hæren.

Konkluderende diskussion

Analysen viser, at de idealer, der fremhæves i uddannelse, vurdering og udvælgelse af "den gode soldat" i de undersøgte uddannelsesenheder i Hæren, ikke ligner de maskulinitetsideal, der er størst opbakning til i det omkringliggende danske samfund, jf. MARS-undersøgelsen fra 2012 (Bloksgaard et al., 2015; Rostgaard & Ejrnæs, 2021). De idealer, der er fremkommet i analysen, antyder en lokal, hegemonisk maskulinitet, konstrueret og legitimeret i Hærens militære kontekst. Ideal om at være fysisk og mental robust, handlekraftig, at være villig til at ofre sig for sit land ligner traditionelle og militære maskuliniteter, som de er beskrevet i mange andre lande (fx Barrett, 1996; Fasting & Rones, 2017; Morgan, 1994). Samtidig er det ikke utvetydigt hvordan idealerne artikuleres af informanterne: Hvor robusthed fremstilles som tæt forbundet til maskuliniteter, er hverken handlekraft eller holdning klart kønnet, men i stedet mere ambivalent i måden, det beskrives på.

Forsvaret nyder en særegen position i det danske samfund med ret til at indkalde unge mænd, og måske snart også kvinder, til at aftjene værnepligt og dermed blive socialiseret til de idealer, der strukturerer professionen. Det forhold, at man bruger de kvindelige soldater som et negativt spejl over for de mandlige soldater, markerer en tydelig relation mellem maskuliniteter og femininiteter, hvor den første dominerer den anden. Resultaterne spejler Connell & Messerschmidts (2005) begreb om hegemoniske maskulinitet, idet den viser samspillet mellem lokale, regionale og globale (militære) maskuliniteter og legitimerer hierarkiet mellem maskuliniteter og femininiteter i den militære kontekst. Denne kønsrelation kan medvirke til at skabe barrierer for at øge andelen af kvindelige soldater, der, som det også er fundet i Sløk-Andersen (2018), opfattes som afvigende kroppe, der forventes at have sværere ved at leve op til idealerne. Det forhold, at kvinder i Forsvaret har *værneret*, i modsætning til mændenes *værnepligt?* og derfor til hver en tid kan sige op og forlade Forsvaret, kan bidrage til at fastholde denne konstruktion. Hvis den "naturlige" soldat er en mand, så kan kvindelige soldater blive anset som afvigelser, og både mandlige og kvindelige soldater blive vurderet i den optik: Kvinderne skal være lige så robuste som mændene, og mændene må ikke være mindre robuste end kvinderne.

Analysen peger på, at der er plads til nuancer i forståelsen af køn i Hæren, hvor idealerne ikke artikuleres som udelukkende maskuline, men også i mere kønsneutrale eller ambivalente idealer som holdning og handlekraft. Denne konklusion peger på et opbrud i kønnede idealer, der også rækker ind i den militære organisation, og som dermed bidrager til at nuancere forskning i mi-

litære maskuliniteter. Selvom Hæren er en arbejdsplads med en stor majoritet af mænd og med et ideal om at være fysisk og mentalt robust, der artikuleres utvetydigt maskulint, forekommer det ikke, at militæret er en maskulin højborg, der agerer fristed for mere traditionelle idealer for maskulinitet, men i stedet en organisation med ambivalente og nuancerede idealer, der også her peger på et opbrud i kønsrelationerne.

Analysen peger på Hæren som en organisation, der socialiserer til idealer, der i varierende grad harmonerer med det omkringliggende samfund. Hvad betyder det for Forsvarets evne til at rekruttere og fastholde professionelle soldater, hvis soldaterne oplever, at der er en væsentlig forskel mellem de idealer, de forventes at skulle leve op til civilt og militært? Det mangler der undersøgelser af i Danmark, hvilket peger på, at diskussionen om fx kvindelige værnepligtige ikke kun bør foregå på baggrund af de praktiske forhold omkring materiel og uniformer, men også med opmærksomhed på, hvorvidt man socialiserer til kønnede idealer, der i sit udgangspunkt kan virke ekskluderende for ikke-mandlige kroppe og identiteter.

Tak

Forfatteren vil gerne takke de medvirkende befalingsmænd, for uvurderlig viden og adgang, samt Prof. Ann-Dorte Christensen, Seniorforsker ved Veterancentrets Videntcenter Anni Brit Sternhagen Nielsen, kollegaer i forskningsgruppen CASTOR, samt to anonyme reviewere for vejledning, feedback og konstruktive kommentarer.

Noter

1. Eksperterne blev inden interview oplyst om formålet med interviewet, samt behandling og opbevaring af data, og gav samtykke til optagelse og brug af deres udtalelser i denne sammenhæng. Transskriptioner er pseudonymiseret.
2. Interviewguide kan rekvireres hos forfatter.
3. Al analyse er foretaget i NVivo12 Pro, og de initiale temaer er: Ansvar, Bede om hjælp, Enkeltkæmper, Fysisk Robusthed, Handlekraft, Holdning, Holdning, Krigerånd, Mavefønmelsen, Mental Robusthed, Samfund og Forsvar, Underordning. De tre overordnede temaer fremkommer således, at Robusthed: Fysisk Robusthed og Mental Robusthed; Handlekraft: Handlekraft, Krigerånd; Holdning: Holdning, Mavefønmelsen, Ansvar. Det efterlader Enkeltkæmper, som handler om konkret soldaterfaglig kunnen (de "grønne færdigheder"), og Samfund og Forsvar, som handler om, hvordan soldaten er positioneret ift. samfundet. Disse to er ikke direkte relevante for denne artikels formål.
4. "Til højre ret" er en kommando, der gives til soldater om at rette op og rette ind, når de står indtrådt i geledderne. Når udtrykket bruges i denne sammenhæng, er det derfor som en metafor for en rettesættelse eller ordre.
5. "Mandstugt" er det, man i dag vil kalde *disciplin*.

6. En maskingeværrede er fx en bunker eller en nedgravet kampstilling med et stort maskingevær – en meget farlig kampstilling at skulle angribe ("tage").

Referencer:

- Anderson, E. (2002). Openly gay athletes – Contesting hegemonic masculinity in a homophobic environment. In *Gender and Society* (Vol. 16, Issue 6, pp. 860-877). <https://doi.org/10.1177/089124302237892>
- Archer, E.M. (2013). The power of gendered stereotypes in the US marine corps. *Armed Forces and Society*, 39(2), 359-391. <https://doi.org/10.1177/0095327X12446924>
- Arkin, W., & Dobrofsky, L.R. (1978). Military Socialization and Masculinity. *Journal of Social Issues*, 34(1), 151-168. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1978.tb02546.x>
- Barrett, F.J. (1996). The organizational construction of hegemonic masculinity: The case of the US Navy. *Gender, Work and Organization*, 3(3), 129-142. <https://doi.org/10.1111/J.1468-0432.1996.TB00054.X/FORMAT/PDF>
- Belkin, A. (2012). *Bring me men : military masculinity and the benign facade of American empire, 1898-2001*. 244.
- Bennike, K.B. (2021). "We Don't See Gender, Only Soldiers!" - Negotiating Military Identities in Narratives on Gender, Peace, and Security. Aalborg University.
- Bloksgaard, L., Christensen, A.-D., Jensen, S.Q., Hansen, C.D., Kyed, M., & Nielsen, K.J. (2015). Masculinity Ideals in a Contemporary Danish Context. *NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 23(3), 152-169. <https://doi.org/10.1080/08038740.2015.1046918>
- Boldry, J., Wood, W., & Kashy, D.A. (2001). Gender Stereotypes and the Evaluation of Men and Women in Military Training. *Journal of Social Issues*, 57(4), 689-705. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00236>
- Brænder, M. (2016). Adrenalin Junkies: Why Soldiers Return from War Wanting More. *Armed Forces and Society*, 42(1), 3-25. <https://doi.org/10.1177/0095327X15569296>
- Christensen, A.-D. (2019). Maskuliniteter, magt og intersektionalitet. In *Politica online* (Vol. 51, Issue 1). http://politica.dk/fileadmin/politica/Dokumenter/politica_51_1/christensen.pdf
- Coles, T. (2009). Negotiating the Field of Masculinity. *Men and Masculinities*, 12(1), 30-44. <https://doi.org/10.1177/1097184X07309502>
- Connell, R.W. (1995). *Masculinities* (1st ed.). University of California Press.
- Connell, R.W. (2005). Change among the Gatekeepers: Men, Masculinities, and Gender Equality in the Global Arena. *Source: Signs*, 30(3), 1801-1825. <https://doi.org/10.1086/427525>
- Connell, R.W., & Messerschmidt, J.W. (2005). Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept. *Gender & Society*, 19(6), 829-859. <https://doi.org/10.1177/0891243205278639>
- Cuddy, A.J.C., Wolf, E.B., Glick, P., Crotty, S., Chong, J., & Norton, M.I. (2015). Men as cultural ideals: Cultural values moderate gender stereotype content. *Journal of Personality and Social Psychology*, 109(4), 622-635. <https://doi.org/10.1037/PSPI0000027>

- Duncanson, C. (2009). Forces for good? Narratives of military masculinity in peace-keeping operations. In *International Feminist Journal of Politics* (Vol. 11, Issue 1, pp. 63-80). <https://doi.org/10.1080/14616740802567808>
- Duncanson, C. (2013). Forces for Good? In *Forces for Good?* Palgrave Macmillan UK. <https://doi.org/10.1057/9781137319425>
- Ely, R.J., & Meyerson, D.E. (2010). An organizational approach to undoing gender: The unlikely case of offshore oil platforms. *Research in Organizational Behavior*, 30(C), 3-34. <https://doi.org/10.1016/J.RIOB.2010.09.002>
- Enloe, C. (1983). *Does khaki become you? : the militarisation of women's lives*. South End Press.
- Fasting, K., & Rones, N. (2017). The Palgrave International Handbook of Gender and the Military. In R. Woodward & C. Duncanson (Eds.), *The Palgrave International Handbook of Gender and the Military*. Palgrave Macmillan UK. <https://doi.org/10.1057/978-1-137-51677-0>
- Forsvaret. (2021). *Professionel soldat i Hærens Reaktionsstyrker | Forsvaret*. Karriere i Forsvaret. <https://karriere.forsvaret.dk/uddannelse/haeren/reaktionsstyrkeuddannelse-i-haeren/>
- Forsvarets Personalestyrelse. (2022). *Kvinder i Forsvaret*. <https://www.forpers.dk/da/hr-i-tal/kvinder/>
- Forsvarsministeriet. (2021a). *Hæren // Army*. <https://www.forsvaret.dk/da/organisation/haeren/>
- Forsvarsministeriet. (2021b). *Værnepligtige*. <https://www.forpers.dk/da/hr-i-tal/varnepligtige/>
- Gilchrist, V.J. (1992). Key informant interviews. In *Doing qualitative research*. (pp. 70-89). Sage Publications, Inc.
- Hæren. (1948). *Lærebog for Hærens Menige*. N. Olaf Møller.
- Heiselberg, M.H. (2018). Operation 'Long Distance Parenting': the moral struggles of being a Danish soldier and father. *Gender, Place and Culture*, 25(10), 1471-1491. <https://doi.org/10.1080/0966369X.2018.1489784>
- Higate, P.R. (2003). Military masculinities : identity and the state. *Undefined*.
- Hinojosa, R. (2010). Doing Hegemony: Military, Men, and Constructing a Hegemonic Masculinity. *The Journal of Men's Studies*, 18(2), 179-194. <https://doi.org/10.3149/jms.1802.179>
- Janowitz, M. (1957). Military elites and the study of war. *Journal of Conflict Resolution*, 1(1), 9-18. <https://doi.org/10.1177/002200275700100103>
- Jansen, J.D., & Reddy, V. (1994). *Curriculum Analysis - a reference manual*. <https://sites.pitt.edu/~ginie/ieq/pdf/curranal.pdf>
- Kovitz, M. (2003). The Roots of Military Masculinity. In *Military Masculinities: Identity and the State* (pp. 1-14). Praeger.
- Kyed, M. (2014). Ambulancearbejde, sikkerhed og maskuline rekonfigurationer: Etnografiske fortællinger om kulturelle praksisser under forandring. *Dansk Sociologi*, 25(3), 69-90. <https://doi.org/10.22439/DANSOC.V25I3.4876>

- Kyed, M., Christensen, A.D., Oldrup, H., & Nielsen, A.B.S. (2022). Homecoming as a Gendered Practice in Danish Military Families. *Armed Forces and Society*. https://doi.org/10.1177/0095327X221137937/ASSET/IMAGES/LARGE/10.1177_0095327X221137937-FIG1.JPEG
- Levant, R.F. (1993). Toward the reconstruction of masculinity. *Journal of Family Psychology*, 5(3-4), 379. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.5.3-4.379>
- Lidegaard, B. (2018). Danmark i Krig 1991-2011. In Aarhus Universitet (edt.) 100 Danmarkshistorier. <https://danmarks-historien.dk/vis/materiale/danmark-i-krig-1991-2011/>
- Morgan, D.H.J. (1994). Theater of War: Combat, the Military, and Masculinities. In *Theorizing Masculinities* (pp. 166-182). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781452243627.n9>
- Oldrup, H., Christensen, A.-D., Kyed, M., & Nielsen, A.B.S. (2021). *Børneliv og Hverdagsliv i Veteranfamilier*.
- Pedersen, T.R. (2017). *Soldierly Becomings - A Grunt Ethnography of Denmark's New "Warrior Generation."* Copenhagen.
- Pinar, W.F. (Ed.). (2014). *International Handbook of Curriculum Research* (2nd ed.). Routledge.
- Posner, G.J. (2004). *Analyzing the curriculum* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Rostgaard, T., & Ejrnæs, A. (2021). How Different Parental Leave Schemes Create Different Take-Up Patterns: Denmark in Nordic Comparison. *Social Inclusion*, 9(2), 313-324. <https://doi.org/10.17645/si.v9i2.3870>
- Sasson-Levy, O. (2003a). Military, masculinity, and citizenship: Tensions and contradictions in the experience of blue-collar soldiers. *Identities*, 10(3), 319-345. <https://doi.org/10.1080/10702890390228892>
- Sasson-Levy, O. (2003b). Feminism and Military Gender Practices: Israeli Women Soldiers in "Masculine" Roles. *Sociological Inquiry*, 73(3), 440-465. <https://doi.org/10.1111/1475-682x.00064>
- Schwartz-Shea, P., & Yanow, D. (2012). Interpretive research design: Concepts and processes. *Interpretive Research Design: Concepts and Processes*, 1-186. <https://doi.org/10.4324/9780203854907>
- Siebold, G. L. (2007). The essence of military group cohesion. *Armed Forces and Society*, 33(2), 286-295. <https://doi.org/10.1177/0095327X06294173>
- Sion, L. (2007). Reinterpreting Combat Masculinity - Dutch peacekeeping in Bosnia and Kosovo. *Sociologie*, 3(1), 95-110.
- Sløk-Andersen, B. (2017). Researching the body - the body in Research. Reflections on a participatory Fieldwork in the Danish army. *Kuckuck*, 2, 28-32.
- Sløk-Andersen, B. (2018). The Becoming of Good Soldiers - An Ethnographic Exploration of Gender and Other Obstacles in the Military Borderland. In *PhD thesis*. University of Copenhagen.
- Sløk-Andersen, B. (2019). The Butt of the Joke?: Laughter and Potency in the Becoming of Good Soldiers. *Cultural Analysis*, 17(1), 25-56.

- Sørensen, B.R. (2017). Public commemorations of Danish soldiers: Monuments, memorials, and tombstones. *Critical Military Studies*, 3(1), 27-49. <https://doi.org/10.1080/23337486.2016.1184417>
- Talbot, M.M. (2019). *Language and gender* (3rd ed.). Polity Press.
- Titunik, R.F. (2008). The myth of the Macho military. *Polity*, 40(2), 137-163. <https://doi.org/10.1057/palgrave.polity.2300090>
- Van Maanen, J., & Schein, E.H. (1977). *Toward a theory of organizational Socialization*. 1-89.
- Vandello, J.A., & Bosson, J.K. (2013). Hard won and easily lost: A review and synthesis of theory and research on precarious manhood. *Psychology of Men & Masculinity*, 14(2), 101-113. <https://doi.org/10.1037/a0029826>
- Welland, J. (2013). Militarised violences, basic training, and the myths of asexuality and discipline. *Review of International Studies*, 39(4), 881-902. <https://doi.org/10.1017/S0260210512000605>
- Woodward, R. (2009). Warrior Heroes and Little Green Men: Soldiers, Military Training, and the Construction of Rural Masculinities. *Rural Sociology*, 65(4), 640-657. <https://doi.org/10.1111/j.1549-0831.2000.tb00048.x>
- Yuval-Davis, N. (1997). *Gender and Nation* (1st ed.). SAGE Publications.

“Good soldiers” and military masculinities in the Danish army

This article investigates the ideals that characterize “the good soldier” in the Danish army, and the extent to which extent these are gendered. Using document analysis and informant interviews, I analyzed training, evaluation and selection during basic training and combat training in the army. The “good soldier” ideals of physical and mental robustness are tied to masculinity ideals, whereas ideals of soldiers’ attitude and agency are more ambivalent, and include ideals tied to both masculinity and femininity. The analysis shows that female soldiers are used to mirror male soldiers in a negative manner, demasculinizing the male soldiers who fail to perform better than their female counterparts. I conclude that the army socializes its soldiers to meet ambivalent and nuanced ideals to become “good soldiers”, ideals that point to disruption in the gender relations.

Keywords: masculinity, military, gender, socialization, military masculinities, conscription